

เสริมสร้างศักยภาพ ผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

Mastering Leadership A-ZQ

โดยการเป็นผู้นำคือการรับใช้ (Servant Leadership) ได้ทุกคน
สร้างความเชื่อใจไว้วางใจให้ทุกคนและสร้างทีมส่งเสริมศักยภาพทีม
มากกว่าการใช้อำนาจสั่งการ

ทัศนคติแบบ “น้ำไม่เต็มแก้ว” พร้อมเติมเต็ม
เรียนรู้จากความล้มเหลวคือหัวใจสำคัญในการ
ผลักดันสร้างการเติบโตที่ยั่งยืน.

สมชาติ กิจยรรยง

คำคมข้อคิดสำหรับผู้นำยุคใหม่ (A-Z Q)

A - Accountability: ผู้นำที่แท้จริงคือผู้ที่รับผิดชอบ ไม่ใช่ใช้อำนาจ

B - Be Humble: ยิ่งใหญ่ยิ่งต้องถ่อมตัว ต้องเป็นน้ำไม่เต็มแก้ว

C - Change Agent: คนยุค 4.0 ต้องกล้ายอมรับการเปลี่ยนแปลง

D - Development: ความเป็นเลิศไม่ได้เกิดจากการกระทำ แต่เป็นนิสัยที่ทำซ้ำๆ

E - Empathy: ผู้นำที่ยิ่งใหญ่คือผู้ที่ยกผู้อื่นขึ้น ไปยืนเคียงข้าง

F - Forward Thinking: ผู้นำคือคนที่มองเห็นเส้นทาง แม้ในวันที่เต็มไปด้วยหมอก

G - Growth Mindset: อย่ากลัวความล้มเหลว แต่จงกล้าการไม่พยายาม

H - Hard Work & Smart: คนเก่งต้องทำงานหนัก และแก้ปัญหาได้

I - Inspire: ผู้นำที่แท้จริงสร้างแรงบันดาลใจ ไม่ใช่ความกลัว

J - Judgement: ผู้นำที่ดีต้องกล้าตัดสินใจ แม้ในเวลาที่ไม่มีความใคร่กล้าทำ

K - Knowledgeable: ความรู้มีพลัง มันควบคุมการเข้าถึงโอกาสและความก้าวหน้า

L - Listening: ผู้นำยุคใหม่ต้องเปิดใจกว้าง รับฟังคำวิจารณ์

M - Mentorship: สร้างคนเก่ง ไม่ใช่ทำเองทั้งหมด

N - Never Stop: ความสำเร็จไม่ได้มีไว้สำหรับคนที่เดินเร็ว
แต่สำหรับคนที่เดินไม่หยุด

O - Open-minded: โลกสมัยนี้ไม่มีตำราสำเร็จ ต้องเรียนรู้
และแก้ไข (Do-Learn-Fix)

P - Passion: หمةดแรงได้แต่อย่าหمةดไฟ จงเพิ่มความพยายาม

Q - Questions: สิ่งที้อันตรายที้อุดคือการตั้งคำถามที้อึด

R - Resilience: ยืดหยุ่นต่ออุปสรรคและปรับใบเรือให้ถึง
จุดหมาย

S - Servant Leadership: ผู้นำคือผู้รับใช้ ไม่ใช่ผู้บงการ

T - Trust: ความเชื่อใจสำคัญกว่าอำนาจ

U - Unique: ผู้นำที้อดีต้องสร้างคุณค่าให้ผู้อื่น

V - Visionary: มองเห็นเป้าหมายและพาคนอื่นไปด้วย

W - Wisdom: “วัฒนธรรมกินกลยุทธ์เป็นอาหารเข้า” (สร้าง
วัฒนธรรมที้อแข็งแรง)

X - X-Factor: ผู้นำต้องมีความคิดสร้างสรรค์และอดทนต่อ
คำวิจารณ์

Y - Yield: สร้างผลลัพธ์ (Results) คือหัวใจสำคัญ

Z - Zeal: ทุมเทและทำงานด้วยใจ

ข้อมูลภาพรวมโดย AI

หน้าลิขสิทธิ์อีบุ๊ก

สถาบันส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร(IBC GROUP)

เสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่A-ZQ

(Mastering Leadership)

ราคา-200-บาท

ข้อมูลบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

-ผู้นำยุคใหม่ต้องมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้บุคคลต่างๆให้มากกว่าใช้

อำนาจ(TrueID)

-พร้อมเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในงานกับนอกรงานและ

เป็นน้ำไม่เต็มแก้ว (Medium)

-โดยแสดงบทบาทที่ใช้ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และได้การสร้าง

ทีมให้แข็งแกร่ง(Facebook)

-หลักสำคัญบริหารคือ กล้าตัดสินใจ ยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ และเน้น

การลงมือทำเพื่อให้เกิดผลลัพธ์

ISBN(E-BOOK)-978-616-95120-5-9

บรรณาธิการต้นฉบับ สมชาติ กิจยรรยง

ศิลปกรรม/ออกแบบปก นางสาววิวรรณ์ ไชยวัชรนนท์

พิสูจน์อักษรโดย นางสาววิวรรณ์ ไชยวัชรนนท์

อีเมลล์ skillupinter@gmail.com

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดยสมชาติ กิจยรรยง

399 ถ.ลาดพร้าว121 คลองจั่น บางกะปิ กทม.10240

คำนำ

เสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

(Mastering Leadership A-ZQ)

การเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ (A-ZQ) เน้นการพัฒนาปรับตัว (Adaptive) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพื่อนำองค์กรผ่านความไม่แน่นอน โดยต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความหลากหลาย และการมีวิสัยทัศน์ที่ยั่งยืน เพื่อสร้างความเชื่อใจและโค้ชทีมให้เติบโตได้ทันยุคสมัย แนวทางหลักในการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ (A-ZQ) ประกอบด้วย: การปรับตัวอย่างรวดเร็ว (Adaptive Leadership): มีความยืดหยุ่นในการรับมือกับความไม่แน่นอน วิกฤต และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความฉลาดทางอารมณ์และสังคม (Emotional Intelligence - EQ): เข้าใจอารมณ์ตนเองและผู้อื่น (Self-Awareness) สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เพื่อสร้างความปลอดภัยทางจิตใจให้ทีม ทักษะดิจิทัล (Digital Literacy): เข้าใจเทคโนโลยีใหม่ๆ และสามารถใช้อุปกรณ์ (Data-Driven Decision Making) ในการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างชาญฉลาด การพัฒนาแบบต่อเนื่อง (Lifelong Learning): ปรับปรุงตนเองเสมอ เปิดรับแนวคิดใหม่ๆ และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร การสร้างความหลากหลาย (Diverse Team Building): ส่งเสริมความเท่าเทียมและใช้ประโยชน์จากความแตกต่างของคนในทีมในการพัฒนาองค์กร

โค้ชและการเชื่อใจ (Coaching & Trust Building): สร้างความเชื่อใจมากกว่าอำนาจ (Position Power) โค้ชทีม (Mentoring) และให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์การบริหารความยั่งยืน (Sustainability & ESG): รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเติบโตที่ยั่งยืนกล้าตัดสินใจและมีวิสัยทัศน์ (Visionary & Decisive): ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน แก้ปัญหาอย่างยั่งยืน และมองการณ์ไกล เทคนิคการพัฒนาตนเองสำหรับผู้นำ:สำรวจตนเอง: ตระหนักรู้จุดแข็ง/จุดอ่อน (Self-Reflection) ก่อนโทษผู้อื่นเมื่อเกิดปัญหาเปิดรับคำวิจารณ์: นำ Feedback มาปรับปรุงตนเองฝึกใช้ข้อมูล: ใช้เครื่องมือทางสถิติหรือข้อมูลประกอบการตัดสินใจเสมอสร้างเครือข่าย (Networking): แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้นำท่านอื่น

การเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ (A-ZQ) เน้นการปรับตัว (Agility) การเรียนรู้ตลอดเวลา และบูรณาการความฉลาดในทุกมิติ (6Qs: IQ, EQ, DQ, CQ, SQ, AQ) เพื่อสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพผ่านการสื่อสารที่จริงใจ (Positive Communication) การตัดสินใจที่เด็ดขาด และพัฒนาดคน (People Development) เพื่อเป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ (Pinnacle) องค์ประกอบสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่:แนวคิดการพัฒนา (A-Z แนวทาง):Agility (A): ความคล่องตัวและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วBuilding Teamwork (B): การสร้างความร่วมมือและทีมงาน Communication (C): การสื่อสารเชิงรุกและการฟังDecision Making (D): การตัดสินใจที่เด็ดขาดและใช้ข้อมูลขับเคลื่อน (Data-

driven)Emotional Intelligence (E): ความฉลาดทางอารมณ์และการควบคุมอารมณ์
Visionary (V): วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลความฉลาดใน 6 มิติ (6 Qs):IQ (Intelligence Quotient): สถิติปัญญาและความสามารถEQ (Emotional Quotient): ความฉลาดทางอารมณ์DQ (Digital Quotient): ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลCQ (Cultural/Creative Quotient): ความฉลาดทางวัฒนธรรม/ความคิดสร้างสรรค์SQ (Social Quotient): ความฉลาดทางสังคมAQ (Adversity Quotient): ความสามารถในการรับมือกับความยากลำบากระดับการพัฒนาผู้นำ (5 Levels of Leadership):Position: ผู้นำตามตำแหน่งPermission: ผู้นำที่ได้รับความไว้วางใจProduction: ผู้นำที่ขับเคลื่อนผลงานPeople Development: ผู้นำที่พัฒนาคนในทีมPinnacle: ผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจที่ทักษะสำคัญที่ต้องมี: การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (Self-development)การบริหารเวลาการจัดการความขัดแย้ง และการสร้างนวัตกรรม สถาบัน People Develop Center +6

สรุป:ผู้นำยุคใหม่คือผู้นำที่ปรับตัวได้รวดเร็ว (Agile) มีความฉลาดรอบด้าน (6Qs) และเน้นพัฒนาศักยภาพผู้ตาม(People Development) เพื่อพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

Cr:MindSpring Academy +3 Facebook +3 MindSpring Academy +7
สถาบัน People Develop Center +6HumanSoft +1สถาบัน People Develop Center +3ข้อมูลภาพรวม โดย AI

โดยสรุป ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมมีดังนี้:องค์กรมีความคล่องตัว และเติบโตยั่งยืน: ผู้นำยุคใหม่สามารถจับคลื่นนวัตกรรม แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และนำองค์กรผ่านวิกฤตความเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วทีมงานมีศักยภาพและแรงจูงใจสูง: เกิดสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุน (Supportive Environment) ไว้วางใจได้ พนักงานรู้สึกมีส่วนร่วมและมีความผูกพันกับองค์กร วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning Culture): ส่งเสริมให้ทีมกล้าเสี่ยง เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และปรับปรุงทักษะอยู่เสมอตัดสินใจบนข้อมูล (Data-Driven Decision Making): ผู้นำใช้ข้อมูลจริงในการตัดสินใจ ทำให้แม่นยำและตอบโจทย์ธุรกิจการใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า: ผู้นำสามารถใช้เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน (Productivity) ผลประกอบการที่ดีขึ้น: การลงทุนในภาวะผู้นำส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความพึงพอใจของลูกค้า และกำไรที่สูงขึ้น

ผลลัพธ์ของการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่คือการได้ผู้นำที่ปรับตัวได้ (Adaptable) มีความฉลาดทางอารมณ์ และเป็นโค้ชที่ดี ซึ่งนำไปสู่การสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพสูง (High-performance teams) นวัตกรรมใหม่ๆ และวัฒนธรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ช่วยให้องค์กรมีความคล่องตัว สามารถแข่งขันได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงข้อมูลรวมโดย AI

ด้วยความปรารถนาดี
สมชาติ กิจจรยง

สารบัญเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

(Mastering Leadership A-ZQ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 ความเหมือนและแตกต่างกันของคนเรา (Similarities and differences among people)	1
บทที่ 2 ทำความรู้จักกับชีวิตและจิตใจคน (Getting to know people's lives and minds)	7
บทที่ 3 ผู้การเป็นคนที่มีสมบูรณ์แบบ (Towards becoming the perfect person)	14
บทที่ 4 ข้อคิดเพื่อสร้างชีวิตผู้นำให้สมบูรณ์แบบ (Thoughts for Building a Fulfilling Leadership Life)	24
บทที่ 5 ความฉลาดในการฝ่าฟันปัญหาต่างๆ (AQ : Adversity Quotient)	32
บทที่ 6 ความสามารถในการจัดสมดุลของสรรพสิ่ง (BQ : Balancing Quotient)	40
บทที่ 7 มีความฉลาดทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (CQ : Creativity Quotient)	47
บทที่ 8 มีความฉลาดทางช่างสังเกตแยกแยะ (DQ:Distinguishable Quotient)	54
บทที่ 9 ความฉลาดในการรักษาอารมณ์ (EQ : Emotional Quotient)	60

สารบัญเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

(Mastering Leadership A-ZQ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 10 ความฉลาดที่ใช้ทักษะต่างๆอย่างดี (FQ : Feeling Quotient)	66
บทที่ 11 จากโลกาภิวัตน์/สู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ (GQ : Globalization Quotient)	76
บทที่ 12 ฉลาดในการดูแลสุขภาพให้ดี (HQ : Health Quotient)	86
บทที่ 13 มีไอคิวที่ดี (IQ : Intelligence Quotient)	96
บทที่ 14 การมีอารมณ์ขันที่ดี (JQ: Joking Quotient)	115
บทที่ 15 ฉลาดรู้ในเรื่องราวต่างๆ (KQ : Knowledge Quotient)	121
บทที่ 16 ความฉลาดในการเป็นผู้นำ (LQ : Leadership Quotient)	132
บทที่ 17 มีระดับความฉลาดทางการเงิน (MQ:Money Quotient)	143
บทที่ 18 มีความฉลาดเป็นระเบียบเรียบร้อย (NQ : Neatness Quotient)	149

สารบัญเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

(Mastering Leadership A-ZQ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 19 มีความฉลาดในการจัดองค์กร	157
(OQ : Organization Quotient)	
บทที่ 20 มีความฉลาดในการรับรู้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน	174
(PQ Perception Quotient)	
บทที่ 21 มีความฉลาดในการตั้งคำถาม	181
(QQ : Questioning Quotient)	
บทที่ 22 ความความฉลาดในการใช้เหตุผลอย่างถูกต้อง	194
(RQ : Reasoning Quotient)	
บทที่ 23 ความฉลาดจากการมีน้ำใจ	203
(SQ : Spiritual Quotient)	
บทที่ 24 ความฉลาดในการทำงานเป็นทีม	212
(TQ : Team-working Quotient)	
บทที่ 25 มีความฉลาดที่เข้าใจในสรรพสิ่งได้เป็นอย่างดี	224
(UQ : Understanding Quotient)	
บทที่ 26 มีความฉลาดในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ	236
(VQ : Velocity Quotient)	
บทที่ 27 สร้างความฉลาดทางสติปัญญา	243
(WQ : Wisdom Quotient)	

สารบัญเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

(Mastering Leadership A-ZQ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 28 ความฉลาดทางประสบการณ์ในชีวิต (XQ : Experience Quotient)	262
บทที่ 29 มีความเป็นหนุ่มสาวเสมอ (YQ : Youth Quotient)	275
บทที่ 30 ฉลาดในการจับหรือเข้าประเด็นได้อย่างถูกต้อง (ZQ:Zooming Quotient)	283

บทนำ

เสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ A-ZQ

(Mastering Leadership A-ZQ)

การเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ (A-ZQ) คือการเปลี่ยนผ่านจากผู้นำแบบเดิมสู่ผู้นำที่มีทักษะรอบด้านในยุคดิจิทัล เน้นการปรับตัว (Agility), ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์และปัญญา (EQ/IQ), การมองเห็นไกล (Visionary), และการพัฒนาทีม (People Development) เพื่อสร้างองค์กรที่เติบโตอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการใช้ความรู้คู่คุณธรรม หัวใจสำคัญของแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ (A-Z-Q): A - Agility & Adaptability: ความสามารถในการปรับตัวและตัดสินใจอย่างรวดเร็วภายใต้ความไม่แน่นอน Z - Zero-based Thinking/Mindset: การคิดใหม่ทำใหม่โดยไม่ยึดติดกับกรอบเดิม ปราศจากอคติ Q - Quotient (EQ/IQ/AQ): การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความสามารถทางสติปัญญา (IQ) และความฉลาดในการปรับตัว (AQ) การสร้างทีมและพัฒนาคน (People Development): ผู้นำยุคใหม่ต้องเปลี่ยนจากผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุน (Coach) เพื่อผู้นำต่างๆ จะได้ร่วมกันดึงศักยภาพสูงสุดของทีม ทักษะดิจิทัลและนวัตกรรม (Digital & Innovation): ความเข้าใจเทคโนโลยีและการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างองค์กรยุคใหม่ แนวทางนี้จะช่วยสร้างผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์

และเป็นที่ยอมรับ HumanSoft +1Thai Journals Online (ThaiJO) +2
ข้อมูลภาพรวมโดย AI

คำว่า ผู้นำ พวกเราคง ได้ยินบ่อย ๆ จนชินหู ท่านจะได้ยิน
ว่า มีผู้นำ อยู่ในหลายอาชีพ หรือ วิชาชีพ เช่น ผู้นำทางการค้า
ผู้นำทาง การเมือง ผู้นำทางทหาร และผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ

แต่มีข้อที่น่าสังเกตว่า ผู้นำนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคนใหญ่ คน
โต เป็นคนมีตำแหน่งสูง ในงาน หรือ เป็นผู้เผด็จการแบบฮิตเลอร์
ผู้นำนั้นอาจ เป็นหัวหน้างาน ในตำแหน่งเล็ก ๆ ในอาชีพใด ๆ ก็ได้
เช่น ผู้จัดการทีมขาย ผู้จัดการคนงาน ผู้นำกรรมกรในโรงงาน เป็นต้น
กล่าวกันว่า “ถ้าคนสองคนคุยกันประเดี๋ยวเดียว ไม่นานใครคนหนึ่งก็จะ
เป็นผู้นำในการสนทนานั้น”

ข้อที่น่าสังเกต อีกอย่างหนึ่ง คือ ถ้ามีผู้นำก็ต้องมีผู้ตาม
เพราะเป็นของคู่กัน ผู้นำที่ ไม่มีใครตาม ต่อไปแล้ว ก็คงเป็น ผู้นำ ไป
ได้ไม่นาน เพราะฉะนั้น เราก็เห็นได้ว่าผู้ตาม ก็มีส่วนส่งเสริมผู้นำ
อยู่ไม่ใช่น้อยเหมือนกัน

ความหมาย คำว่า ผู้นำ นั้นถ้าพูดถึงก็เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไป
แต่ถ้าจะรู้ให้ถึงซึ่งความหมายกันจริง ๆ นั้นก็มีผู้ให้ความหมายของ
ผู้นำ ไว้อย่างมากมายคือ

ผู้นำ คือ ผู้ที่ใช้ความสามารถ ใช้อิทธิพล จูงใจให้ผู้อื่น
คล้อยตาม และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่
กำหนดไว้

การเป็นผู้นำ เป็นได้ทั้ง ศาสตร์ และศิลป์ กล่าวคือ สามารถเรียนรู้ได้ แต่ก็ต้องฝึกฝนเทคนิคเฉพาะตนเองด้วย

ผู้นำ จึงเป็นผู้ใช้ อิทธิพลหรือ ผู้ใช้อำนาจเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ให้งานบรรลุวัตถุประสงค์นั่นเอง

ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในบุคคลหลายคน ที่มีอำนาจ อิทธิพล หรือความสามารถ ในการจูงใจคน ให้ปฏิบัติตาม ความคิดเห็น ต้องการ หรือ คำสั่งของเขาได้ ผู้นำมีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติกร หรือ พฤติกรรมของคนอื่น

ผู้นำคือ บุคคลใด ๆ ซึ่งเหมาะสม ที่จะปลุกปั่น และ นำคนอื่น ๆ ให้ประพฤติและปฏิบัติ โดยที่บุคคลนั้น มีอำนาจแสดง ความเห็นหรือ อำนาจพิเศษ หรือเจตนาารมณ์ อันเข้มแข็ง หรือ ความสามารถในการปกครอง

ภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นำ ใช้อิทธิพล หรือ อำนาจหน้าที่ตาม ความสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ ต่อลูกน้อง ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อ ปฏิบัติกร และอำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

เกเกอร์ อาร์ เทียร์รี กล่าวว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่ใช้อิทธิพล หรือ อำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ ซึ่ง มีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ใน สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติกร และ อำนาจการโดยใช้ กระบวนการติดต่อ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ที่ กำหนดไว้

คุณสมบัติที่ก้าวสู่การเป็นของผู้นำ

LEADERSHIP

L=LEARNER	- เป็นผู้ใฝ่รู้ ทำให้เกิดปัญญา
E=EXAMPLE	- เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทีมงาน
A=ACTION	- กล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง
D=DRIVE	- ผู้มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ
E=EXPERIENCE	- มีประสบการณ์ในการทำงาน
R=RESPONSIBILITY	- มีความรับผิดชอบ เป็นที่เชื่อถือ
S=SOLVER A PROBLEM-	แก้ปัญหาเป็น แก้ปัญหาเป็น
H=HUMAN RELATION	- มีมนุษยสัมพันธ์ สร้างทีมได้
I=INTELLECTUAL	- มีสติปัญญาดี หรือพัฒนาได้ดี
P=PERSONALITY	- เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี

ลักษณะความเป็นผู้นำ 17 ประการ

ท่านอาจารย์ชัชวาลย์ พันธุ์มณี ได้กล่าวถึงลักษณะความเป็นผู้นำ 17 ประการคือ

1. มีความสบายใจเมื่ออยู่ใกล้
2. ความเป็นมิตร
3. ยอมรับผู้อื่น
4. ให้ความช่วยเหลือ
5. เป็นคนกระตือรือร้น

- 6.เป็นคนไม่เข้มงวด
- 7.เป็นคนเป็นกันเอง
- 8.เป็นคนมีน้ำใจ
- 9.ให้ความร่วมมือ
- 10.ให้ความสนับสนุน
- 11.เป็นคนน่าสนใจ
- 12.เป็นคนรักสงบ
- 13.มีความสนใจในตัวเอง
- 14.มีความมั่นใจในตัวเอง
- 15.มีประสิทธิภาพในการทำงาน
- 16.ร่าเริง
- 17.เปิดเผย

ศิลปะในการนำ

เรื่องของการนำ เป็นเรื่องของศาสตร์ และ ศิลปะ ที่ไม่ใช่ เรื่อง ของ วิชาการ อย่างเดียว หรือศิลปะ เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ถ้า กล่าวถึง ผู้นำโดยทั่วไป ยังไม่จำแนกว่าเป็นผู้ในระดับใด (เช่น ระดับ ผู้บริหาร ระดับสูง ระดับกลาง หรือ ระดับหัวหน้างาน) อาจกล่าว รวม ๆ กัน ไปว่า คุณสมบัติพื้นฐานของผู้นำคือ

- 1.เก่งงาน
- 2.เก่งคน
- 3.เก่งคิด
- 4.เก่งการดำเนินชีวิต

ขอขยายรายละเอียดของสภาวะการเป็นผู้นำ 4 ประการ ดังนี้

1.เก่งงาน.-ลักษณะของคนที่เก่งงานคือ

- 1.มีความรู้ความชำนาญในงานนั้น ๆ
- 2.มีความรับผิดชอบสูง
- 3.ทำงานได้รวดเร็วและถูกต้อง
- 4.มองการณ์ไกล และมุ่งพัฒนาคนและองค์กร

2.เก่งคน.-ส่วนลักษณะของผู้ที่เก่งคนก็คือ

1.รู้จักคน คือ มีความสามารถในการวิเคราะห์ และเข้าใจตนเอง มีความสามารถในการสำรวจ ตรวจสอบ และเข้าใจตนเองตาม ธรรมชาติของคนทั่วไป

2. รู้จักตนเอง มีความสามารถในการสำรวจ ตรวจสอบ และ
เข้าใจตนเองตามธรรมชาติ ของคนทั่ว ๆ ไป

3. มีมนุษยสัมพันธ์ กับคน รู้จักปรับตัวเอง ให้มีชีวิตร่วมอยู่ใน
สังคม อย่างมีความสุขและทำให้ผู้อื่นมีความสุขด้วย

4. รู้จักปรับตัว คือ มีความสามารถ จะปรับเปลี่ยน พฤติกรรม
และจิตใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามในสิ่งที่ดี ที่ชอบ ด้วยความราบรื่น

3. เก่งคิด มีลักษณะคือ

1. การวางแผน มองเหตุการณ์ไปในอนาคต ว่าอะไรควรจะ
ทำ อะไรไม่ควรจะทำ

2. สร้างแผนเอาไว้เพื่อให้บรรลุสิ่งที่ต้องการทำนั้น ๆ การ
วางแผน (planning) นี้หมายถึง แผนส่วนตัวของตัวเอง และแผนของ
องค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ด้วย

3. สร้างสรรค์งานใหม่

4. แก้ไขปัญหา ตัดสินใจได้

4. เก่งการดำเนินชีวิต มีลักษณะคือครองตน ครองคน และ
ครองงาน ได้ หมายถึง

1. มีความประพฤติดี รักที่จะก้าวหน้าในชีวิตและอาชีพการ
งาน

2. สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติวิธี อย่างเกิดความ
สามัคคี มีบรรยากาศสดใส เป็นที่รัก และนับถือจากผู้ร่วมงาน หัวหน้า
และลูกค้ำ

3.สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเกิด
ประสิทธิผล มีประสิทธิภาพ

4.มีพรหมวิหาร 4 คือมี เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

วิธีการที่จะก้าวไปสู่ความเป็นผู้มีลักษณะผู้นำ

1.การศึกษาในสถาบัน

แล้วเสริมประสบการณ์อื่น ๆ เข้าไปในหลักสูตร เช่นการกีฬา
การโต้วาที การทำงานร่วมกัน

2.การพัฒนานอกสถาบันฯ

เพิ่มกิจกรรม นอกหลักสูตร ที่จะเสริมส่ง บุคลิกภาพ และ
สร้างแบบ ที่จำเป็นของลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ

3.ศึกษาพัฒนาตนเอง

เพิ่มกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะปรับปรุงตน ให้ดีขึ้น เช่น การ
ค้นคว้า การอ่านตำรา การเปลี่ยนงาน ที่ฝึกให้ทำเป็นหลาย ๆ งาน

**4.การฝึกกับหมู่พวกที่มีฝีมือเด่นในการปฏิบัติงานอย่าง
เดียวกัน**

บุคคลที่เข้ารับการฝึก จะต้องเป็นผู้ที่ คัดเลือกมาแล้ว คือ มี
พื้นฐานความรู้ ใกล้เคียงกัน ทำงานอย่างเดียวกัน มีตำแหน่งเดียวกัน และ เป็น
ผู้ที่ มีฝีมือเด่น ๆ ในการปฏิบัติงานมาแล้ว

5. การฝึกฝนพิเศษ

บุคคล ที่จะเข้ารับ การฝึกฝนพิเศษ คือ ผู้กำลังปฏิบัติงาน นั้น ๆ อยู่ทุกคนแต่หน้าที่ในการรับผิดชอบเป็นคนละอย่าง วิธีฝึกฝน ใช้แบบ ฝึกซ้อม แนะนำ ฝึกอบรม นอกจากนั้นก็แถมวิธีการทำงาน ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อช่วยสร้างลักษณะแห่งความเป็นผู้นำสำหรับผู้สนใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อช่วยสร้างลักษณะแห่งความเป็นผู้นำสำหรับผู้สนใจในการพัฒนาตนเองสู่ผู้นำคือ

1. ศึกษาจาก หนังสือตำรา และบุคคลตัวอย่าง
2. ลงมือฝึกฝนพัฒนาตนเองเพื่อก้าวสู่ผู้นำเสมอ
3. หาโอกาส ฝึกประสบการณ์ให้มากอย่างเอาใจ
3. หาโอกาส ฝึกประสบการณ์ให้มากอย่างเอาใจ
4. สร้างความสนใจในงานหลาย ๆ แบบหลายอย่าง
5. บอกกันตนเองเสมอว่าสักวันฉันจะโต

มองดูตนเองก่อนก้าวสู่ผู้นำ

ทุกครั้งที่ทำงานผ่านไปแล้ว หากทางประเมินผลงานนั้น โดย ประเมินตัว ของเราเองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานนั้นด้วย อยู่เสมอ ๆ มี ทางทำได้หลายทาง เช่น

- สมมติตัวเป็นคนอื่น แล้วพิจารณาการกระทำของตนเอง ที่ แล้ว งามา

-พิจารณาตนเองว่า ได้บ้ำเพ็ญตนอะไรให้แก่พวกพ้อง
ทีมงานบ้าง

-ได้ประพุดคิดตนในสิ่งที่ควรและไม่ควรอะไรบ้าง ขณะ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น

-ถามความคิดเห็นกับผู้ที่ทำงานร่วมกันว่า ตนบกพร่อง
อะไรบ้าง

-ถามคนที่ตนเคารพนับถือว่า ตนปฏิบัติอะไรผิดพลาดที่ควร
แก้ไขบ้าง

-ใช้เครื่องวัดอื่น ๆ เช่น แบบสำรวจ หรือแบบตรวจสอบทาง
บุคลิกภาพ

-สังเกตปฏิภิริยาของผู้ทำงานด้วย ทั้งในเวลาปฏิบัติงานและ
นอเวลา

ประเภทของผู้นำ

หากจะกล่าวถึงเรื่องราวของการเป็นผู้นำซึ่งมีผู้ที่ได้แบ่ง
ประเภทผู้นำแบ่งได้หลายวิธีที่แบ่งผู้นำตามรูปแบบลักษณะต่างๆก็คือ

1.แบ่งตามลักษณะการปฏิบัติงาน

1.ผู้นำตามกฎหมาย ได้แก่ผู้นำที่เป็นไปตาม กฎหมาย หรือ
กฎระเบียบ เช่น รัฐมนตรี ข้าราชการ ฯลฯ

2.ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ
พิเศษ เช่น หัวหน้าทีมฟุตบอลหรือดาวซัลโว เป็นต้น

3.ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น พระมหากษัตริย์

2.แบ่งตามลักษณะพฤติกรรม

- 1.ผู้นำที่มุ่งแต่งงานเป็นสำคัญ
- 2.ผู้นำที่ตระหนักผลงานและความพอใจทุกฝ่าย
- 3.ผู้นำที่ถือว่าประสิทธิภาพของการทำงานสูงขึ้นเนื่องจาก

สินน้ำใจ

3.แบ่งตามลักษณะการบริหารงาน

- 1.ผู้นำแบบอึดตา หรือแบบเผด็จการ
- 2.ผู้นำแบบเสรี ปล่อยตามเรื่องตามราว
- 3.ผู้นำแบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

4.แบ่งตามทฤษฎี 3 มิติ ของเรียดิน

- 1.แบบเอาเกณฑ์ ยึดตัวเองเป็นที่ตั้ง ไม่เอาใคร อดทน เก็บตัว
เจ้าระเบียบ เป็นคนที่ยึดถือและต้องทำอะไรตามกฎเกณฑ์
- 2.แบบเอางาน ยึดถืองานเป็นหลัก สนใจมุ่งมั่นในงานมาก
ขยัน มั่นใจ กล้าทำ เน้นงานมากกว่าคน
- 3.แบบสัมพันธ์ เน้นมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก ในการทำงาน
เป็นกันเองและเป็นมิตรกับทุกคน
- 4.แบบประสาน ให้ความสำคัญแก่งาน และ คนไปพร้อม ๆ
กันเท่ากัน มีศิลปะของการจูงใจสูง

คุณประคัลภ์ ปัทมพาลังกูร กล่าวถึงระดับของการเป็นผู้นำที่ John C. Maxwell ได้เขียนไว้ในหนังสือของเขา เป็นผู้นำในระดับสูงสุด ก็คือ ผู้นำโดยสมบูรณ์ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาผู้นำให้เกิดขึ้นในองค์กรนั่นเองครับ ลักษณะของผู้นำในระดับ 5 มีดังนี้-เป็นคน ที่สร้างผู้นำคนใหม่-เป็นผู้นำที่บุคคลอื่นๆ ให้การยอมรับ-เป็นคนที่ไม่หยุดเรียนรู้-สุดท้ายคือสร้างและวางรากฐานที่ดีให้กับองค์กร สำหรับเนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงเป็นที่ผู้นำสมบูรณ์แบบ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งระดับรอง-ผู้ช่วยผู้บริหารหรือแม้กระทั่งผู้บริหารทุกระดับ ที่ได้อ่านแล้วเพื่อที่สุดแห่งการ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งดำเนินชีวิต พิชิตความสำเร็จในที่สุดนั่นเอง จงพยายามทำให้ตัวของท่าน เติบโตพร้อมๆ กับความรู้เรื่ององงานและความก้าวหน้าของ ผู้ร่วมงาน แล้วจงทำตัวของท่านให้เป็นที่รักของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนฝูงเสนาหา ผู้บังคับบัญชาของท่านยอมรับนับถือว่าท่านคือ ผู้นำ มีอาชีพครับ.

บทที่ 1 ความเหมือนและความแตกต่างของมนุษย์เรา

(Similarities and differences among people)

ในเรื่องของความเหมือนกันและความแตกต่างของมนุษย์ หรือคนเรานั้น สิ่งที่ผู้สร้างความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมของคนเรานั้น ควรทราบคือ

1. รู้จักคน และธรรมชาติของคน
2. ความแตกต่างของคน
3. ความต้องการทางสังคมของคน

1. คนและธรรมชาติของคนเรา

เนื่องจากการกับบุคคลต่างๆ จึงควรได้ทราบว่าคนเรานั้น โดยธรรมชาติ มีอะไรเกี่ยวข้องกับการทำงานหรือใช้ชีวิตอยู่บ้าง ธรรมชาติของคนโดยสังเขป มี 10 ประการคือ

1. คนเรามักรู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสำคัญหรือบุคคลที่สำคัญคน
หนึ่ง
2. คนเราต้องการให้คนอื่นรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน ไม่ถูกกีด
กัน อยากให้ผู้อื่นให้เกียรติ หรือให้ความเคารพนับถือตน ตลอดจน
อยากให้คนอื่น สนใจและเอาใจใส่
3. คนเรามีความสนใจตนเองมากกว่าผู้อื่น
4. คนเราอยากให้ตนเองเจริญก้าวหน้าขึ้นตลอดเวลา

5.คนเราอยากให้มีการดำเนินการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่
ประสบหรือเกี่ยวข้องกับอยู่ในทันทีทันใด

6.คนเราโดยปกติ อยากรู้มากกว่าอยากฟังคนอื่นพูด

7.คนเราอยากให้คำปรึกษา แนะนำแก่คนอื่นมากกว่าจะฟัง
คำแนะนำ ของคนอื่น

8.คนเราโดยทั่วไป ไม่ชอบการควบคุมหรือการบังคับบัญชา
ที่ใกล้ชิดจนเกินไป

9.คนเราโดยทั่วไปไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง จะต่อต้านอย่าง
มาก และรุนแรงในระยะแรก ถ้าไม่มีการทำความเข้าใจก่อน

10.คนเราโดยทั่วไปมีนิสัยอยากรู้ อยากเห็น สนใจเรื่องที่เป็น
ความลับ หรือความเสียหายของผู้อื่น

รู้จัก “คน”

1.คนมีความเหมือนกันทางปัจจัย 4 คือ ต้องการอาหาร
เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

2.คนมี กิเลสเหมือนกัน คือ ต้องการมี ลาภ มียศ ต้องการ
คำสรรเสริญและต้องการความสุขทุกคน

3.คนแสดงออก ย่อมมีสาเหตุ คือ พอใจ และ ไม่พอใจ
ล้วนแล้วแต่ มีสาเหตุ

4.คนมีความแตกต่างกันคือแตกต่างกันทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์
และวัฒนธรรม

5.คนมีความต้องการ มนุษย์เราเกิดมา ก็ต้องขวนขวาย เพื่อ
ความอยู่รอดและปลอดภัย

6.คนเป็นสัตว์สังคม ที่จะต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่ เป็นพวก
หรือครอบครัว

7.คนพัฒนาได้ คือ คนสามารถเรียนรู้ และถ่ายทอดต่อกันได้

2.ความแตกต่างกันของคนและสิ่งที่มีมนุษย์ต้องการ

ทางจิตใจ

ความแตกต่างกันของคนและสิ่งที่มีมนุษย์ต้องการทางจิตใจ ได้
แบ่งแยกไว้ดังนี้

ความแตกต่างของคน	สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการ (ทางใจ)
1. อารมณ์	1. ความรัก
2. ความถนัด	2. ความนิยมชมชอบ
3. พฤติกรรม	3. ความเลื่อมใสศรัทธา
4. ความสามารถ	4 ความมีไมตรีจิตรมิตรภาพ
5. ทักษะคติ	5. ความเอาใจใส่
6. รสนิยม	6. ความเคารพนับถือ (ศักดิ์ศรี)
7. สังคม	7. ความเมตตา
8. นิสัย	8. ความเห็นอกเห็นใจ
9. สุขภาพ	9. ความเป็นกันเอง

10. รูปร่างท่าทาง

10. ความเป็นธรรมชาติ

3.ความต้องการทางสังคมของมนุษย์

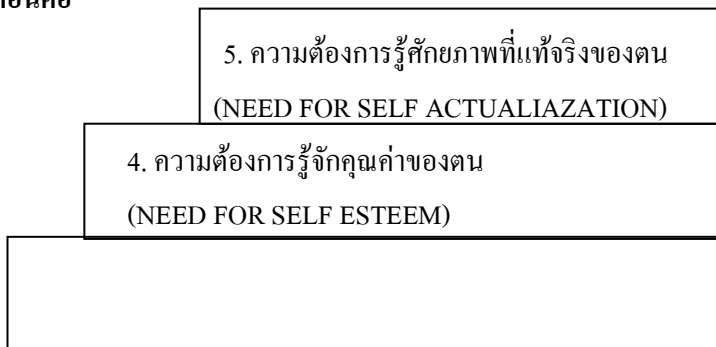
ความต้องการทางสังคมของมนุษย์เราคือ

- 1.ความอยากรู้อยากเห็น
- 2.ความต้องการมีอำนาจ
- 3.ความต้องการมีกลุ่มมีพวก
- 4.ความต้องการความอิสระ
- 5.ความต้องการความรัก
- 6.ความต้องการคุณค่าของตน

ลำดับความต้องการของคนเรา

ความต้องการพื้นฐาน ของมาสโลว์ ได้กล่าวไว้อย่างน้อย

5 ขั้นตอนคือ

3. ความต้องการความรักและความเป็นพวกเดียวกัน

(LOVE AND BELONGNINYNNESS NEEDS)

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง

(SAFETY AND SECURITG NEEDS)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย

(PHYSIOLOYICAL NEEDS)

ทฤษฎี แม็ก เก เกรอร์

ดร. แม็กเกรเกอร์ ได้แบ่งคนเราเป็น สองประเภทคือ ประเภท

Xและประเภท Y

DR. MCGREGOR

ทฤษฎี X	ทฤษฎี Y
1.ธรรมชาติคนขี้เกียจ	1.ธรรมชาติคนกระตือรือร้น
2.ทำงานเพื่อเงิน-ตำแหน่ง	2.ทำเพราะพึงพอใจในงาน
3.แรงผลักดันคือความกลัว	3.ความมุ่งหวังในเป้าหมาย
4.ชอบเป็นผู้ตาม	4.ชอบเป็นผู้นำ/รับผิดชอบ
5.ชอบทำตามคำสั่ง	5.ต้องการคิดมากกว่า
6.ต้องบอก/ สอนวิธีการทำงาน	6.พัฒนา /ปรับปรุงงานด้วยตัวเอง
7.ต้องให้มีคนควบคุม	7.มีความรับผิดชอบ/ เป็นตัวของตัวเอง
8.ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง	8.คนไม่ชอบจำเจ ซ้ำซาก

	ชอบสร้างสรรค์
9.คนไม่ชอบการเรียนรู้เพิ่ม	9.คนต้องการเรียนรู้ เทคนิค ประสบการณ์ใหม่
10.คนต้องการแนะนำ ตักเตือน ลงโทษ	10.คนต้องการกำลังใจ ความ ช่วยเหลือร่วมมือ

ความสามารถในการคิดและตัดสินใจของมนุษย์เรา ทำให้
มนุษย์ที่มีความแตกต่างจากสัตว์ ที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา
ให้กับตนเองได้ สามารถคิดสร้างสรรค์ สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ
ได้ สามารถที่จะสร้างความสุขให้กับตนเองและปกป้องตนเองให้พ้น
จากภัยต่างๆได้ เนื้อหาในแต่ละบทนับจากนี้ไปจะช่วยให้คุณเป็นยอด
นักคิดพลิกชีวิตสู่ความสำเร็จได้ตามใจปรารถนาตลอดไป.

บทที่ 2 ทำความรู้จักการสร้างความผูกพันชีวิตของมนุษย์

(Getting to know people's lives and minds)

คำว่า มนุษย์ มาจากคำว่า มนะ หรือ มโน ซึ่งแปลว่า ใจ นำไป
 สนธิกับคำว่า อุษย์ ซึ่งแปลว่า สูง มนะ + อุษย์ = มนุษย์ มนุษย์ จึง
 แปลว่า ผู้มีใจสูง

ประเภทของมนุษย์โลกเรา.- มนุษย์มีอยู่ด้วยกัน 5 ประเภท
 คือ

1.มนุษย์เทโว ตัวเป็นมนุษย์ใจเป็นเทวดา ถ้าต้องการเป็นมนุษย์
 ประเภทนี้ ให้รักษา ธรรมะ 2 ข้อ คือทำใจให้มี หิริ (ความละอายต่อ
 บาป) และ โอตตปปะ(เกรงกลัวผลของบาป)

2.มนุษย์มนุษย์โส ตัวเป็นมนุษย์ใจเป็นมนุษย์ ถ้าต้องการเป็น

มนุษย์ประเภทนี้ให้รักาศิล 5 ให้บริบูรณ์ (บางที่เรียกมนุษย์ภูโต)

3.มนุษย์เปโต ตัวเป็นมนุษย์ใจเป็นเปรต ถ้าต้องการเป็นมนุษย์ประเภทนี้ให้รักาศิล 5 ใ้เสมอๆ อย่าให้ขาดหายไปจากจิตใจ

4.มนุษย์เศรษฐาน ตัวเป็นมนุษย์ใจเป็นสัตว์เศรษฐาน ถ้าต้องการเป็นมนุษย์ประเภทนี้ให้ ปฏิบัติตัวเยี่ยงสัตว์เศรษฐาน ลูกเขเมียใคร ลูก หลาน ญาติพี่น้องร่วมสายโลหิตเดียวกับเราหรือไม่ ไม่ต้องละเว้น ไม่ต้องรู้ผิดชอบชั่วดี อยากทำอะไรก็ทำ ไม่ต้องคิดว่าใครจะเดือดร้อนเพราะเรา

5.มนุษย์เนรยิก ตัวเป็นมนุษย์ใจเป็นสัตว์นรก ถ้าต้องการเป็นมนุษย์ประเภทนี้ให้ปฏิบัติ ตัวเยี่ยงสัตว์นรก ทำจิตใจให้เร่าร้อน หิวโหย ทุกข์ ทรมาน ตลอดเวลา ที่มา dmc.tv

สภาพของจิตใจของมนุษย์.-จิตใจของมนุษย์เรามี 5 สภาพ คือ

1. จิตใจพร่องมาก จะแสวงหามาก
 2. จิตใจพร่องน้อย จะแสวงหาน้อย
 3. จิตใจเต็ม จะหยุดแสวงหา
 4. จิตใจเปี่ยม จะรู้จักเป็นผู้ให้ (โดยไม่หวังผลตอบแทน)
 5. จิตใจล้น จะรู้จักอุทิศตัวเพื่อสังคม
- สังคมจะดีขึ้นได้ ต้องเริ่มที่ตัวเรา เพราะว่าใครจะชั่ว จะเลว

จะ โกง จะกิน เราไม่มีอำนาจอะไรที่จะไปห้ามเขา ถึงแม้จะห้ามได้ก็
เพียงชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น เราจะช่วยสังคมให้ดีขึ้นได้ เพียงแค่หันมา
เริ่มที่ตัวเรา โดยเราไม่ช้า ไม่เลว ไม่โกง ไม่กิน อย่างคนอื่นเขา เมื่อทำ
ได้แล้วก็ขยายแนวคิดเหล่านี้ไปสู่ ลูก หลาน หลาน ญาติสนิท เพื่อนฝูง
ที่เคารพ เชื่อถือ ศรัทธาในตัวเรา เมื่อแนวความคิดเหล่านี้ได้ถูกขยาย
ไปมากเท่าใด สังคมก็จะเริ่มค่อย ๆ ดี มากขึ้นเท่านั้น จงคิดอยู่เสมอว่า
“ มีแต่ตัวเราเท่านั้นที่จะช่วยสังคมให้ดีขึ้นได้ ” อย่าไปคาดหวังจาก
คนอื่นเป็นอันขาด ซึ่งไม่มีทางที่จะเป็นไปได้เลย ดังนั้นต้องเริ่มต้นที่
ตัวเรา เราจะต้องไม่กระทำในสิ่งที่ผิดๆ และไม่ใช้ให้คนอื่นกระทำใน
สิ่งที่ผิดๆ ไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม เพราะความผิดเล็กน้อย
เหล่านั้น ถ้ากระทำมันจนเกิดเป็นความเคยชินจนเป็นสันดานแล้ว ก็จะเป็น
หนทางนำไปสู่ความผิดที่ใหญ่ขึ้นได้ อย่างไม่ต้องสงสัย ฉะนั้นเรา
ต้องหักห้ามใจมิให้กระทำผิด แม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม

การที่เราจะรู้ว่าใครเป็นคนดีหรือไม่ ให้ดูที่กตัญญูกตเวทิต
เพราะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า กตัญญูกตเวทิตคือ
เครื่องหมายของคนดี คำว่า กตัญญู หมายถึงรู้คุณท่าน ส่วนคำว่า
กตเวทิต นั้นหมายถึง การตอบแทนคุณท่าน ดังนั้นผู้ที่รู้คุณท่านและ
ตอบแทนคุณท่านท่านนั้นจึงจะเรียกว่าเป็นคนดี และเป็นคนที่น่าคบหา
สมาคมด้วย เราจึงต้องเป็นผู้มีกตัญญูกตเวทิต เพื่อที่ผู้อื่นจะได้คบหา
สมาคมกับเรา ได้อย่างสนิทใจ

วิธีการสร้างหรือทำบุญจนกลายเป็นบารมี

เรื่องของบารมี เราจะเห็นว่าบางคนมีบารมีมาก บางคนมีบารมีน้อย บางคนไม่มีบารมี บารมีนั้นมิได้เกิดขึ้นเอง แต่เราต้องเป็นผู้สร้างมันขึ้นมา ถ้ามีความพยายามที่จะสร้างแล้ว บารมีย่อมเกิดขึ้นได้ อย่างแน่นอน คำว่าบารมี นั้นแปลว่า กำลังใจ เช่น มีกำลังใจในการให้ทานก็จะได้ทานบารมี มีกำลังใจในการรักษาสัจจะก็จะได้ สัจจะบารมี ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 10 ประการ คือ

1. ทาน ใช้สำหรับ ตัดความโลภ (โลภะ แปลว่า ดึงเข้ามา)
2. ศีล ใช้สำหรับ ตัดความโกรธ
3. เนกขัมมะ ใช้สำหรับ ตัดอารมณ์กามคุณ (ยึดติดในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส)
4. ปัญญา ใช้สำหรับ ตัดความโง่
5. วิริยะ ใช้สำหรับ ตัดความขี้เกียจ
6. ขันติ ใช้สำหรับ ตัดความไม่รู้จักอดทน
7. สัจจะ ใช้สำหรับ ตัดความไม่จริงใจ (มีอารมณ์ใจกลับกลอก)
8. อธิษฐาน ใช้สำหรับ ทรงกำลังใจไว้ให้สมบูรณ์ บริบูรณ์
9. เมตตา ใช้สำหรับ สร้างความเอื้อเฟื้อของใจ
10. อุเบกขา ใช้สำหรับ วางเฉย ช่างมัน เมื่อเราไม่สามารถช่วยอะไรเขาได้

เรื่องของท่าน เป็นเรื่องแรกของการสร้างบารมี ท่าน คือการให้เพื่อสงเคราะห์ โดยไม่หวังผลตอบแทน ให้เพื่อตัดโลภออกไป ท่านมาจากคำว่า ทาน แปลว่า การให้ ท่าน มีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. ทาสทาน คือการให้ที่เร็วกว่าที่เรากินเราใช้ เป็นทานที่มีบารมีต่ำ จัดอยู่ในชั้น บารมี
2. สหายทาน คือการให้ที่เสมอกันกับที่เรากินเราใช้ เป็นทานที่มีบารมีเข้าใกล้นิพพาน หรือเฉียด ๆ นิพพาน อยู่ในชั้นอุปปบารมี
3. สามีทาน คือการให้ที่ดีกว่าที่เรากินเราใช้ เป็นทานที่มีบารมีมาก เข้าถึงนิพพานได้ อยู่ในชั้นปรมัตถบารมี

เรื่องของปัญญา ปัญญาคือความรู้ ความรู้นั้นเกิดขึ้น ได้ 3 ทาง คือ

1. สุตตมยปัญญา คือปัญญาที่เกิดจากการฟัง การเรียนรู้
2. จินตมยปัญญา คือปัญญาที่เกิดจากการคิด การไตร่ตรอง การใคร่ครวญพิจารณา
3. ภวานามยปัญญา คือปัญญาที่เกิดจากการภาวนา ผุดขึ้นเอง (รู้เอง) ขณะที่จิตเป็นสมาธิถึงขั้นอุปจารสมาธิ ซึ่งจะรู้เห็นได้ละเอียดลึกซึ้งมากกว่าปัญญาชั้นอื่นๆ และเป็นปัญญาที่ใช้ตัดกิเลสทั้ง 3 กองให้หมดได้โดยสิ้นเชิง

เรื่องของสมาธิ สมาธิคือความตั้งมั่นของจิต มีอยู่ด้วยกัน 3 ระดับ คือ